

Työn marttyyrit

Kirj. Arvid Johnson
(Jatk.)

Tahtoisin nyt olevalle ja vasta syntyvälle nuorisolle annettavan näissä asioissa perusteellisempia tietoja, sillä juuri heissä riippuu kansamme kohtalo. Ymmärrän, ettemme voi korjata seurauksia poistamalla ensin niiden aiheuttajan, nimittäin syyt, mutta tämä kaikki on saavutettavissa ainoastaan opetuksen ja siitä seuraavan kehityksen avulla; siis toistan vanhan lauseeni: Meidän on kehitettävä itseämme, opettaaksemme lapsiamme! Sanoesani tällä tavalla, tarkoitan että sen tietomäärän minkä olemme onnistuneet hankkimaan itsellemme, antaisimme lapsillemme, ettei heidän aina tarvitsi alkaa samasta pisteestä kuin meidän oli alettava, sillä tällä tavalla ei ihmiskunta pääse huomattaavasti eteenpäin. En tahdo määrittää mitä olisi heille ensiksi sanottava ja mitä viimeiseksi, sillä sitä sanomaan en luonnollisesti ole itsekään kyllin oppinut, tahtoisin vaan huomauttaa, että älköön vanhemmat heittä mitään, mikä on luonnollista, saliatko; päinvastoin, opetettaisi ymmärtämään niiden merkityksen. Saadessamme perheiden äidit ymmärtämään tämän tärkeän asian on ihmiskunnalla pitkästä edistystä odotettavissa. Niin, minun ehkä olisi palattava sinun tekemäsi kysymykseen: "Mitä minussa tosiaankin on sinun rakkautesi arvoista?" — Sinä siis tahtoisit tietoa minun henkilökohtaisesta sukupuolivalinnastani. — Jaa, välttääkseni sinulle ehkä tekemiäni vääriä selostuksia, ei minulla ole muuta sanomista kuin että rakastin sinua nuoruuteni koko voimalla. Tämän saman vastauksen annan kaikille muillekin, jotka minulta kysyvät, että minkätähden pidin juuri sinusta? Mitäpä muutakaan minulla oli heille sanomista — enhän voinut heille vastata, että pidin sinusta sentähden, että olti mies. — Silloin ainakin olisi kanssaihminen katsonut minua alentavasti, siis asiain näin ollen pidin parempana vaijeta. Todellisuudessa tunsin sinun edessäni olevani voimaton, jota en muita miehiä kohtaan tuntenut. Mitä on minulla asiain näin ollen muuta sanomista kuin että olin valjotettu. Ja yhäkin on mielipiteeni se, että annettakoon luonnon tehdä valintansa, silloin se on luonnollinen. Onnellinen on se, jolle luonto on parhaimman valintansa sallinut. — En voi täysin kertoa tunteistani, nähdessäni sinut erään kerran päähtyneenä, muuta sitä tosin en ole nähnytkaan, kuin yhden ainoan kerran. — silloinkaan en lausunut sinulle siitä mitään, eikä tarvinnutkaan, sillä sinähän sanoit ymmärtäneesi minua silmiäni katseesta.

Kuinkas sinä äsken sanoitkaan sitä minun paremman taloudellisen elämän saavutuksesta? Muistaakseni puhuit mahdollisuudesta kiivetä minua ylempänä olevaan yhteiskunta-kerrokseen. Sanoakseni sinulle selvästi mitä tästä asiasta ajattelen — en kuitenkaan tahdo sinun loukkaantuvan, päinvastoin ymmärtävän. Sanon sinun tahtovan minulle sitä kurjuutta, josta äsken hetki takasi mainitsin, nimittäin henkistä kurjuutta. Mitä minuun tulee, pidän minä henkistä kurjuutta eli niin sanottua tietojen puutetta paljon parempana kuin ruumillista eli aineellista, sentähden että tietojen puute vaatii suurta uhrauksia tullakseen poistetuksi pois pimitetystä yhteiskunnasta, jotavastoin aineellinen kurjuus — henkisen seuralainen seuraava sitä itsestään. Vielä minä haluaisin tehdä sinulle yhden kysymyksen, joka luullakseni jonkun veran selittäisi tätä kysymystä josta

olemme keskustelleet. — Ajattelepa, että sinä et olisikaan ollut sen pienen torpan Ojalan Mikko, vaan että olisit Mikko, kuuluva vaikkapa pappissäätyyn, niin elköhän vain sinuakin olisi opetettu ajattelemaan toisten säätyhenkilöitten tavalla, joka kuuluu: halveksi sinua alempana olevaa työllistä ja imartele ylempänä olevaa porvaria.

Etkö sinä tiedä, että "sikalaumasa pitää röhkkiä sikojen tavalla." Mitenkä sinä siis oikeassa tarkoituksessa olisit saattanut alentaa itsesi ja tulla halpa-arvoisen torpan tytön juttusille! Ja sitäpaitsi todellisessa rakkaudessa ei ole leikkisyydellä mitään tekemistä, kun minä olen satoja kertoja sanonut yksin sinua rakastavani, niin se silloin on sitä eikä mitään teatteri-ilvelyä. — Nuorena ollessani tietysti minäkin — toisten kaltaisten tavalla — katselin sinä, mitä tulee kauneuteen, en kuitenkaan ollut pimitetty niin perinpohjin, etten olisi käsittänyt, että kauneus on yksi ainoa ominaisuus; ihmisessä, jotavastoin saattoi löytyä paljon parempia kuin tämä, vähemmän viehättävän kuoren alla. Muistuu mieleeni eräs tapaus, joka tapahtui pitäjän palokunnan talolla nuorena ollessani. Siellä oli katsoa sirosti laitettu kukkapenkki, jossa oli kalkenvärisiä kauniita kukkia. Se oli sunnuntai-iltapäivä ja meitä sattui koko joukko nuoria yhteen, ihaillemaan niiden kukkien kauneutta. Siinä sattui kummallinen satuma, jota jälletpäin olen ajatellut ja tehnyt siitä omia johtopäätöksiäni. Katsos sinä etsiessämme kukin kaunistamme oli tuloksena melkein poikkeuksetta jokaiselle eri värinen. Yhdellä oli punainen, toisella sininen, keltaisen ja niin edespäin. Silloin saapui siihen vanha mies, pitäjän puutarhuri, joka myös haki itselleen kukkan, eli sanolisinko kukkakasvin, sillä siinä ei oikeastaan ollut ollenkaan kukkaa. Me toiset ihmettelimme miksi hän haki sellaisen, ei ollenkaan meidän huomiomme herättävän kukkakasvin. Silloin piti hän meille esitelmän kukista, vertaamalla niitä ihmisiin. Muun muassa sanoen näin:

"Ettekös te tiedä, että kukilla, aivan samoin kuin ihmisilläkin, löytyy muitakin ja vieläpä paljon tärkeämpiä ominaisuuksia kuin kauneus? Katsokaas tätä oikeassa kädessäni olevaa kukkaa, jota te halveksitte sen vähemmän huomiota herättävän ulkomuodon vuoksi ja tämä toinen tässä, sitä te melkein jumalotte, yksinomaan sentähden että se on kaunis. Ei pitäisi käsitellä asioita niin pintapuoleisesti sillä se näyttää ajattelemattomuutta. Me kun käsitämme asian oikean puolen, niin pidämme monin kerroin enemmän tästä oikean käden kukasta, siinä ilmenevän ominaisuuden — vähänhajuksen tuoksunsa tähden, kuin tästä toisesta, vaikka se onkin ihmeen kaunis, mutta levittää pahanhajusta tuoksua. Samoin on, hyvät tyttöseni, ihmisten laita. Kauniit kasvat eivät ole tunnusmerkkinä hänen hyvydestään, päinvastoin ovat ne vain harvojen tavattavissa samassa persoonassa. Hän jatkoi:

Otaksuamme, että viemme nämä kukat huoneeseemme — ensin viemme tämän teidän kaunifimman ja asetamme sen pörröngin päälle kalkkien ihailtavaksi, mutta mitä tapahtuu seuraavan päivän aamulla? Silloin me vihoissamme heitämme sen ulos, sillä se on pilannut huoneessamme olevan ilman. Se siis oli kaunis katseltavaksi, ei nauittavaksi. Toisin on tämän toisen kanssa. Muuten me menettelemme sen kanssa samalla tavalla kuin edellisenkin kanssa, päitsi siinä, että herätessämme aamulla olemme kukkaamme enemmän innostunut kuin illalla, sentähden, että se aamuaurin gon luodessa ensimmäisiä säteitään,

kallistuu kohti ikkunaa, etsiäkseen auringosta uutta elämän voimaa, ja kaakseen sitä elämän taistelussa väsyneille ihmisille. — Ihminen, huomattessaan ymmärtäneensä kukkaansa väärin, lisää siihen uutta vettä huolellisesti joka aamu ja toivo, että se levittäisi siinä tuoksuaan koko hänen elinikänsä. — Niin, Mikko! Hän, tuo viidenkymmenen vuoden iässä oleva loppuunkulunut vanhus puheli meille näitä ystävällisiä sanoja: Opettaaksensa meitä ajattelemaan näennäisyyden sivu itse todellisuuteen. Hän oli yksi niistä onnettomista, joka oli nuoruutensa aamuna valinnut pahanhajuksen yrtin ja siis saamatta elähtävää kastelua oli hänestä tullut raihnainen vanhus, parhaassa miehuuden iässänsä. — Epäilemättä hänen sanansa suurimmalta osalta lankeisivat kivikkoon, sillä suurin osa meistä ei ymmärtänyt vähintään niiden todellista merkitystä.

Huonolla, mutta kauniilla ruusulla hän, minun käsittääkseen, tarkoitti tätä poliittista, uskonnollista ja taloudellista kysymystä, joka on puettu kauneuden ja ihanteiden valhevalpalla, mutta todellisuudessa on hottavaa ilvelyä. Tänä päivänä näyttävä kysymys on jo yhden ainoan yön aikana "tuoksunut" turmiota siksi paljon että se olisi aamuha ulos heitettävä, vaan sepiäs ei olekaan niin helppoa siitä saastutuksesta päästä paranemaan kuin on saavuttaa sitä. — Saastutusken sankarit ovat tekopyhydessään saarnanneet maailmalle jo siksi kauar, että tänä päivänä renkipolka, kasvat vasten maata tähdättynä, selkä kumaraisena raadannasta ja rukolusta, kääntyy jumalansa puoleen, samanlaisilla aivoilla varustettuna kuin esi-isämme 700 vuotta takaperin — ja tämä on minun tietääkseni täysi tosi, ainakin mitä uskonto-kysymykseen tulee, sentähden että ihmiset tässä kysymyksessä ovat ajatelleet toisten aivoilla. Se mitä tulee siihen toiseen vähemmän huomiota herättävään kukkaan, on minun mielestäni aivan samaa kuin olisi hän sanonut väsyneelle työmiehelle: Sinä olet ihmiskunnan pelastus! Sinun väsyneestä alapainuneesta katseestasi voi lukea loistavan tulevaisuuden, ei yksin sinulle itsellesi, vaan myöskin sortajillesi — koko ihmiskunnalle. Jos käsittäisit oman itsesi, ymmärtäisit noita kumaraisia hartioitasi ja työn väristämiä, mutta vahvoja käsivarsiasi, varmaan sanoisit miljoonille toisille kanssa-raatajillesi: Luokaamme yhdet suuret hartiat ja yhdet kädet, mutta ensin terästäkää aivojanne, tehden ne kykeneviksi johtamaan omaa voimaanne. Sitten kun olemme näin valmistuneet silloin kun olemme saaneet tuosta haisevasta "tuoksusta" kasaantuneen kuona-aineen poistetuksi pois aivostostamme — silloin kansain suuri ääni kajahtaa kuin tuomion pasuuna. Onko maailmassa sellaista vääräyttä, joka voisi murtaa oikeuden!

Luulen, Mikko, että olin ainoa koko joukossa, joka itselleni selitin tämän hänen selityksensä kukista tähän tapaan, mutta jälessäni tulee miljoonia, jotka todistavat ajatukseni oikeuden. Hän tuossa kehdoissa, joka on osa meistä itsestämme, on suuri toivoni ihmiskuntaan nähden. Häntä meidän tulee opettaa senkin tähden, että hän on juuri se, jonka tähden me olemme olemassa. — Tulevaisuus näyttää saameko toivomme täytetyksi. Ennen kaikkea muuta toivoisin sinun niin paljon kuin mahdollista ottamaan selvää yhteiskunnallisista epäkohdista. Tiedän sinun olevan hyväsydäminen ja ajattelevan miehen, et siis tarvitse muuta kuin ohjeita, senverran, että pääset kiinni itse kysymykseen ja näitä ohjeita luulen olevani kykenevä antamaan.....

Väärä syytös

Huugo tuli usein koulusta itkien. Äiti lohdutti häntä; "ei tarvitse itkeä lapsi kulta, kyllähän minä tiedän sen opettajasi tavat. Taas se on varmaankin sinua torunut ja kiusannut? Mutta kyllä minä kerran vielä menen itse hänen puheilleen, koskei se isäni enään toistakertaa lupaa mennä."

Ja huomenna Huugo meni kouluun sydän täynnä vihaa opettajaa kohti ja luuli, että opettajansa vaan vika oli eikä hänessä, kun ei äiti häntä neuvonut olemaan hyvä, vaan syytti opettajaa uskoen, mitä lapsensa sanoi. "Älä huoli, Huugo, kun kasvat isoksi opettaja sinusta pitää tulla ja silloin kaikki saavat nähdä millainen se hyvä opettaja oikein on", sanoi äiti.

On kulunut monta vuotta. Hugo on tullut opettajaksi. Hän niin kovin pitää uudesta tehtävästään ja toimestaan. Hänen lapsuutensa unelmat ovat toteutuneet* ja äitinkin mieli on täytetty.

Kaikki olisi hyvin kun vaan lapset eivät olisi niin vallattomia ja tottelemattomia. Päivä päivältä hän tuntee enemmän, että hänen hermostonsa ei kestä tuota. Kun voisi mennä kouluun edes levähtäneenä ja huolettomana, mutta Huugolla on koti asiainkin ikävällä kannalla. Palkkansa on pieni, mutta toimeen sitä on koitettu silti tulla, mutta nyt äiti sairastui ei kannata häle hoitajaa ottaa kun lääkkeet ja lääkäri vie vähäisetkin varat.

Tunneilla kun Hänen pitäisi ajatella oppiaineita ja oppilaiden käytöksestä pyörivät hänen ajatuksensa väkistenkin äidissä. Mitenhän raukka siellä valittaa ja miten odottelee häntä kotia.

Opetus menee aivan toisin kun hän haluaisi ja oppilaat käyttävät hänen hajamielisyyttään hyväkseen. He tekevät kaikenlaisia kepposia ja hän tästä suuttuu. Toruu ja rankaisee heitä ja lähettelee muistutuksia lasten vanhemmille kohta. Koko kaupunki puhuu, että hän on kovin paha opettaja.

Mutta Huugo tuntee että tuo syytös on väärä ja kärsii kovin. Kerran tuli tilaisuus Huugon puolustautua lasten ja lasten vanhempien edessä ja siinä tilaisuudessa oli myös saapuvilla se opettaja jota hän äitinsä kanssa syyttivät pahaksi opettajaksi. Hän oli jo vanha mies ja tuli kovin liikutetuksi kun kuuli Huugon katuvan ja selittävän kuuli-joille, että syy ei opettajissa eikä oppilaissa yksistään mutta, että siihen on monta eri syytä ja alkusyy on väärässä yhteiskuntajärjestelmässä, joka ei salli opettajien antautua työhönsä vapaana muista huolista ja joka ei sallii lasten vanhemmille tilaisuutta neuvoa heitä olemaan kouluissa kunnollisina oppilaina ja kunnioittamaan opettajia. Hänen puheensa teki syvän vaikutuksen ja moni alkoi käsittää, että opettajien asema ei ole varsin helppo.

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

SÄKENIÄ

Tilakaa nyt, ettei enään unohdu. Säkeniä on yleisesti arvokkuudeltaan tunnustettu tarkoitustaan vastavaksi julkaisuksi. Ainoa laatuaan. Mielenkiintoisia tietoja Venäjältä. Hinta \$1.50 vuosi.

RAIVA AJA,
Box 468, Fitchburg, Mass.